

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ УПРАВЛЕНИЯ
И СОЦИАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Кафедра социальной работы и реабилитологии

ПОЛЕЩУК

Анна Андреевна

**ГЕНДЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОЩУЩЕНИЯ ОДИНОЧЕСТВА В
ПОЖИЛОМ ВОЗРАСТЕ**

Дипломная работа

**Научный руководитель:
кандидат педагогических наук
И.В. Болдышева**

Допущена к защите

«__» _____ 2017 г.

Зав. кафедрой социальной работы и реабилитологии

кандидат социологических наук, доцент

_____ Н.Н. Красовская

Минск, 2017

РЕФЕРАТ

Дипломная работа: 101 с., 7 табл., 4 рис, 51 источник, 10 приложений

ПОЖИЛОЙ ЧЕЛОВЕК, СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ПОЖИЛЫХ ЛЮДЕЙ, ОДИНОЧЕСТВО, ГЕНДЕРНЫЙ АСПЕКТ ОДИНОЧЕСТВА, ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ ЦЕНТР СОЦИАЛЬНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ, СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА ПО ПРЕОДОЛЕНИЮ ОДИНОЧЕСТВА У ПОЖИЛЫХ ЛЮДЕЙ

Объектом исследования являются пожилые люди.

Предмет исследования – гендерные особенности одиночества у пожилых людей.

Целью данной работы является изучение гендерных особенностей ощущения одиночества в пожилом возрасте и специфики социальной по его преодолению в условиях территориального центра социального обслуживания населения Московского района г. Минска.

Методы исследования: методы научной классификации, анализа и обобщения, наблюдение, опрос, тестирование (методика оценки качества жизни «SF-36 Health Status Survey, методика диагностики уровня субъективного ощущения одиночества Д. Рассела и М. Фергюсона, методика исследования самооценки И.Я. Киселев), методы математической статистики.

Исследования и разработки: проведен психологический анализ проблемы одиночества в пожилом возрасте, определены особенности гендерного аспекта одиночества, изучены основные социально-психологические проблемы пожилых людей.

Элементы научной новизны: проведено экспериментальное исследование гендерных особенностей ощущения одиночества у пожилых людей, изучены средства и методы работы с пожилыми людьми ТЦСОН Московского района г. Минска для преодоления чувства одиночества и определена их эффективность.

Область возможного практического применения: лекции, семинарские занятия.

Автор работы подтверждает, что приведенный в курсовой работе расчётно-аналитический материал правильно и объективно отражает состояние исследуемого процесса, а все заимствованные из литературных и других источников теоретические, методические положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа: 101 с., 7 табл., 4 мал., 51 крыніца, 10 дадаткаў

ПАЖЫЛЫ ЧАЛАВЕК, САЦЫЯЛЬНА-ПСІХАЛАГІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ
ПАЖЫЛЫХ ЛЮДЗЕЙ, АДЗІНОТЫ, ГЕНДЭРНЫХ АСПЕКТАЎ АДЗІНОТЫ,
ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАГА ЦЭНТРА САЦЫЯЛЬНАГА АБСЛУГОЎВАННЯ
НАСЕЛЬНІЦТВА, САЦЫЯЛЬНАЯ РАБОТУ ПА ПЕРААДОЛЕННІ
АДЗІНОЦЕ З ПАЖЫЛЫХ ЛЮДЗЕЙ

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца пажылыя людзі.

Прадмет даследавання – гендэрныя асаблівасці адзіноты ў пажылых людзей.

Мэтай дадзенай работы з'яўляецца вывучэнне гендэрных асаблівасцяў адчуванні адзіноты ў сталым узросце і спецыфікі сацыяльной па яго пераадоленні ва ўмовах тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Маскоўскага раёна г. Мінска.

Метады даследавання: метады навуковай класіфікацыі, аналізу і абагульнення, назіранне, апытанне, тэставанне (методыка ацэнкі якасці жыцця «SF-36 Health Status Survey, методыка дыягностыкі ўзроўню суб'ектыўнага адчування адзіноты Д. Расэла і М. Фергюсона, методыка даследавання самаацэнкі І.Я. Кісялёў), метады матэматычнай статыстыкі.

Даследаванні і распрацоўкі: праведзены псіхалагічны аналіз проблемы адзіноты ў сталым узросце, вызначаны асаблівасці гендэрнай аспекту адзіноты, вывучаны асноўныя сацыяльна-псіхалагічныя праблемы пажылых людзей.

Элементы навуковай навізны: праведзена эксперыментальнае даследаванне гендэрных асаблівасцяў адчуванні адзіноты ў пажылых людзей і вывучаныя метады работы з пажылымі людзьмі ТЦСАН Маскоўскага раёна г. Мінска для пераадолення пачуцці адзіноты.

Вобласць магчымага практычнага прымянеñня: лекцыі, семінарскія заняткі.

Аўтар работы пацвярджае, што прыведзены ў курсавой работе разлікова-аналітычныя матэрыялі правільна і аб'ектыўна адлюстроўвае стан доследнага працэсу, а ўсе запазычаныя з літаратурных і іншых крыніц тэарэтычныя, метадычныя палажэнні і канцепцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

SUMMARY

Thesis: 101 p., 7 tables, 4 pic, 51 sources, 10 applications

ELDERLY, SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF SENIOR PEOPLE, LONELINESS, GENDER ASPECT OF LONELINESS, TERRITORIAL CENTER FOR SOCIAL SERVICE OF THE POPULATION, SOCIAL WORK ON OVERCOMING LONELINESS IN ELDERLY PEOPLE

The subject of the study are the elderly.

The subject of the study is gender features of loneliness in the elderly.

The purpose of this work is to study the gender characteristics of the feeling of loneliness in the elderly and the specifics of social overcoming it in the conditions of the territorial center of social services for the population of the Moscow district of Minsk.

Methods of research: methods of scientific classification, analysis and generalization, observation, questioning, testing (SF-36 Health Status Survey, a methodology for diagnosing the level of subjective feelings of solitude of D. Russell and M. Ferguson, the method of self-evaluation I.Ya. Kiselev), methods of mathematical statistics.

Research and development: a psychological analysis of the problem of loneliness in old age, the specific features of the gender aspect of loneliness, the main socio-psychological problems of the elderly have been studied.

Elements of scientific novelty: an experimental study of gender peculiarities of loneliness in elderly people has been carried out and methods of working with elderly people of the Center for the Prevention of Traumatology of the Moscow District of Minsk have been studied to overcome feelings of loneliness.

Area of possible practical application: lectures, seminars.

The author of the paper confirms that the calculated and analytical material presented in the course paper correctly and objectively reflects the state of the process under investigation, and all theoretical, methodological provisions and concepts borrowed from literary and other sources are accompanied by references to their authors.